

UCHWAŁA NR XXIV.238.2026

RADY GMINY KLEMBÓW

z dnia 24 czerwca 2026 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662) oraz art. 17 ust. 2 pkt 4, art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639), Rada Gminy Klembów uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Klembów.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy

/-/ Michał Wąsik

UZASADNIENIE

Lokalny plan deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych (Plan) określa kierunki i działania mające na celu stopniowe odchodzenie od opieki instytucjonalnej na rzecz wsparcia w środowisku. Jego głównym założeniem jest poprawa jakości życia mieszkańców. Plan zakłada, że pomoc powinna być udzielana jak najbliżej miejsca zamieszkania, a nie w dużych placówkach opiekuńczych.

Plan wpisuje się w Strategię rozwoju usług społecznych - polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) oraz Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Mazowieckiego na lata 2026-2030.

Najważniejsze założenia Planu to:

- rozwój usług w środowisku lokalnym, takich jak usługi opiekuńcze, asystent osoby z niepełnosprawnością, opieka wytchnieniowa,
- wzmocnienie samodzielności i integracji społecznej osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży oraz osób w kryzysach życiowych,
- ograniczenie kierowania osób do całodobowych instytucji i tworzenie alternatywnych form wsparcia,
- poszerzenie współpracy między samorządem, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami pomagającymi mieszkańcom,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników oraz zapewnienie stabilnego finansowania usług.

Plan będzie realizowany stopniowo i dostosowany do rzeczywistych potrzeb mieszkańców. Jego celem jest stworzenie bardziej dostępnego, przyjaznego i skutecznego systemu usług społecznych, który wspiera godność, bezpieczeństwo i aktywność osób korzystających z pomocy społecznej.

Plan został opracowany we współpracy z Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej w Warszawie w ramach projektu „Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

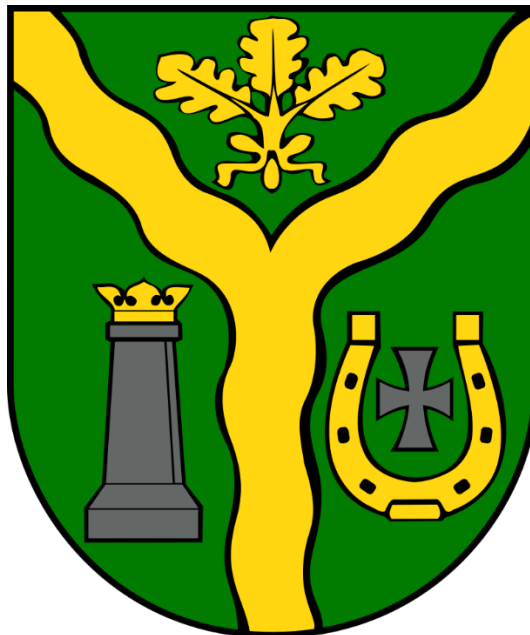

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030

Dokument opracowany przez:

Gmina Klembów

ul. Gen. Fr. Żymirskiego 38, Klembów

<https://www.klembow.pl/>

Przy wsparciu:

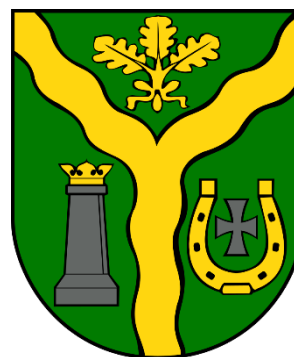
Mazowieckie Centrum

Polityki Społecznej

ul. Grzybowska 80/82

00-844 Warszawa

www.mcps.com.pl

**MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ**

Utila Sp. z o.o.

ul. Łotewska 17 lok. 01

03-918 Warszawa

www.utila.pl

Utila

Klembów, 2026

**Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego**

**Rzeczpospolita
Polska**

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Plan powstał w ramach projektu

„Dla Ciebie, dla mnie, dla nas - rozwój usług społecznych na Mazowszu”

prowadzonego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus

Priorytet IV. Spójność społeczna i zdrowie

Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

Wykaz skrótów	4
1. Wstęp.....	5
2. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych.....	6
3. Diagnoza.....	8
3.1. Charakterystyka gminy Klembów.....	8
3.1.1. Struktura społeczna	8
3.1.2. Główne problemy społeczne	11
3.2. Zasoby gminy Klembów.....	12
3.2.1. Istniejące na terenie gminy Klembów zasoby, podmioty i organizacje oraz usługi społeczne	12
3.2.2. Usługi świadczone w środowisku	17
3.3. Diagnoza potrzeb wybranych grup docelowych w podziale na obszary wsparcia	20
3.4. Analiza potrzeb.....	22
3.4.1. Potrzeby w zakresie świadczonych usług oraz usługi deficytowe.....	22
3.4.2. Potrzeby podmiotów pomocy społecznej	23
3.4.3. Przyczyny barier realizacji usług społecznych.....	24
4. Plan rozwoju usług społecznych	25
4.1. Osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami.....	26
4.2. Rodzina z dziećmi oraz osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	29
5. Zestawienie potencjalnych źródeł finansowania działań ujętych w Planie	31
6. Systemy monitorowania i oceny	40
6.1. Wskaźniki rezultatu i produktu	40
6.2. Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników	42
6.3. Ocena skuteczności i efektywności planu (ewaluacja).....	43
7. Spis elementów graficznych	44

BDL GUS - Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

DDP - Dzienny Dom Pomocy

DPS - Dom Pomocy Społecznej

EFS+ - Europejski Fundusz Społeczny Plus

FEM - Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

FERS - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

GOPS - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GUS - Główny Urząd Statystyczny

JST - Jednostka samorządu terytorialnego

KIS - Klub Integracji Społecznej

LPDiRUS - Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych

MCPS - Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

MRPiPS - Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

NGO - Organizacja pozarządowa

NSP 2021 - Narodowy Spis Powszechny 2021

OPS - Ośrodek Pomocy Społecznej

PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PUP - Powiatowy Urząd Pracy

ŚDS - Środowiskowy dom samopomocy

UE - Unia Europejska

UTW - Uniwersytet trzeciego wieku

WTZ - Warsztaty terapii zajęciowej

Niniejszy Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2026-2030 (Plan) stanowi odpowiedź na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy, wyzwania społeczno-demograficzne oraz zmiany, jakie zaszły w sposobie prowadzenia polityki społecznej w ostatnich latach. Przez dekady wsparcie z pomocy społecznej kierowane było głównie do osób wykluczonych i znajdujących się w kryzysie. Obecnie obserwuje się zmianę podejścia - polityka społeczna coraz częściej obejmuje wszystkich mieszkańców, koncentrując się na zapewnieniu powszechnego dostępu do usług społecznych na poziomie lokalnym, dostosowanych do ich potrzeb i możliwości finansowych.

Jednym z kluczowych założeń Planu jest rozwój usług świadczonych w miejscu zamieszkania jako alternatywy dla opieki instytucjonalnej. Nie oznacza to likwidacji istniejących placówek, lecz stopniowe poszerzanie oferty usług środowiskowych, tak aby mieszkańcy mogli wybierać rozwiązania najlepiej odpowiadające ich potrzebom. Istotne jest również planowanie działań w oparciu o sprawdzone modele, przy jednoczesnym zachowaniu elastyczności w reagowaniu na zmieniające się potrzeby społeczności lokalnej.

Plan został opracowany na lata 2026-2030 przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klembowie przy udziale ekspertów zewnętrznych. Dokument przygotowano w oparciu o diagnozę sytuacji i potrzeb lokalnych, Strategię rozwoju usług społecznych, politykę publiczną do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego (RPDI), a także z uwzględnieniem Strategii Rozwoju Gminy.

Plan określa główne kierunki zmian w systemie usług społecznych, odpowiadając na zdiagnozowane wyzwania, w szczególności związane ze starzeniem się społeczeństwa oraz rosnącą liczbą osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Wskazuje kierunki rozwoju usług dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, dzieci i rodzin oraz osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Dokument obejmuje sześć rozdziałów podzielonych na dwie zasadnicze części - diagnostyczną i wdrożeniową. W części pierwszej (rozdziały drugi i trzeci) przedstawiono uwarunkowania strategiczne, diagnozę sytuacji społecznej oraz analizę potrzeb, a także inwentaryzację lokalnych zasobów. Część wdrożeniowa (rozdziały od czwartego do szóstego) zawiera opis planowanych działań w dwóch obszarach interwencji: 1) osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami oraz 2) rodziny z dziećmi i osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, a także analizę kosztów oraz system monitorowania i oceny Planu. Dokument uzupełniają spis skrótów i słownik pojęć.

Oddajemy plan z przekonaniem, że dzięki jego realizacji w naszej gminie powstaną warunki do przyjaznego rozwoju usług środowiskowych, zaspokajających potrzeby naszych mieszkańców zarówno w obszarze profilaktyki, jak i bieżącego wsparcia.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH

Powiązanie celów strategicznych gminy z dokumentami krajowymi i regionalnymi jest istotne dla zapewnienia spójności działań rozwojowych oraz efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów. Umożliwia to lepsze dostosowanie lokalnych inicjatyw do priorytetów krajowych i wojewódzkich, co sprzyja zwiększeniu skuteczności podejmowanych działań oraz ułatwia pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Poniższa **Tabela 1** przedstawia zestawienie celów Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów z celami Strategii rozwoju usług społecznych - polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Mazowieckiego na lata 2026-2030 oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035 i Strategią Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035. Ponadto, Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030 został opracowany zgodnie z Ogólnopolskimi Wytycznymi Tworzenia Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych, co zapewnia jego spójność z krajowymi standardami planowania i realizacji polityki społecznej.

Tabela 1 Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

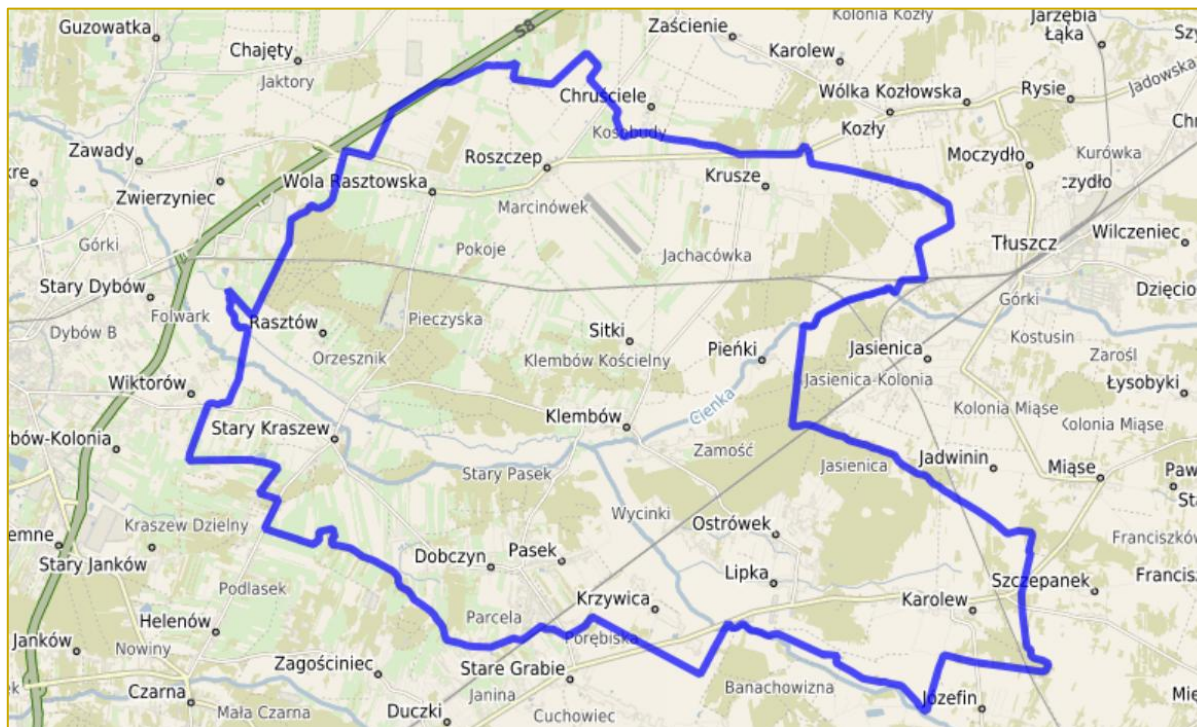
Dokument	Zgodność
Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 roku)	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030 są zgodne z: • Cel strategiczny 1: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci. • Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu • Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności • Cel strategiczny 4. Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030 są zgodne z: • Cel 1 Zintegrowanie regionalnych celów i działań operacyjnych dotyczących rozwoju usług społecznych oraz procesu

Dokument	Zgodność
dla Województwa Mazowieckiego na lata 2026-2030	deinstytucjonalizacji w spójny proces działań adresowanych przede wszystkim do podmiotów lokalnych, odpowiedzialnych za organizowanie, dostarczanie i finansowanie tych usług ze środków własnych lub z innych źródeł, w tym z budżetu państwa • Cel 2 Silniejsze powiązanie dostępnych źródeł finansowania, w szczególności funduszy europejskich, a także innych źródeł finansowych dostępnych w województwie z regionalnymi i lokalnymi celami i działaniami w obszarze usług społecznych. • Cel 3 Wytyczenie oczekiwanych kierunków rozwoju usług i deinstytucjonalizacji na poziomie lokalnym i ponadlokalnym m.in. poprzez działania finansowe
Strategia Rozwoju Gminy Klembów na lata 2025-2035	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030 są zgodne z celami: • Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców poprzez rozwój edukacji, integrację społeczną i dostępne usługi publiczne, w tym kierunki działania 1.4 i 1.5: ➤ Systemowe wsparcie mieszkańców poprzez wzmacnianie dostępności i jakości usług społecznych, zdrowotnych ➤ Tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania i rozwój mieszkalnictwa

3.1.CHARAKTERYSTYKA GMINY KLEMBÓW

Klembów jest gminą wiejską znajdującą się w powiecie wołomińskim w centralnej części województwa mazowieckiego. Klembów sąsiaduje z gminami Dąbrówka, Poświętne, Radzymin, Tłuszcz i Wołomin z powiatu wołomińskiego, Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii gmina Klembów obejmuje powierzchnię 85,79 km². Przebieg granic gminy Klembów przedstawia poniższa **Mapa 1**.

Mapa 1. Granice gminy Klembów

Źródło: Geoportal

3.1.1. STRUKTURA SPOŁECZNA

W 2024 roku liczba ludności w gminie Klembów wynosiła 10 823 osoby (stan na 31.12.2024 r.). Widoczna była niewielka przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn (o 241 osoby). Biorąc pod uwagę lata 2022-2024, nastąpił wzrost ogólnej liczby ludności o 4,84%. W przypadku liczby kobiet w analizowanym okresie odnotowano wzrost o 4,66%, natomiast w przypadku mężczyzn był to wzrost o 5,07%. Liczbę ludności gminy Klembów w latach 2022-2024 przedstawia poniższa **Tabela 2**.

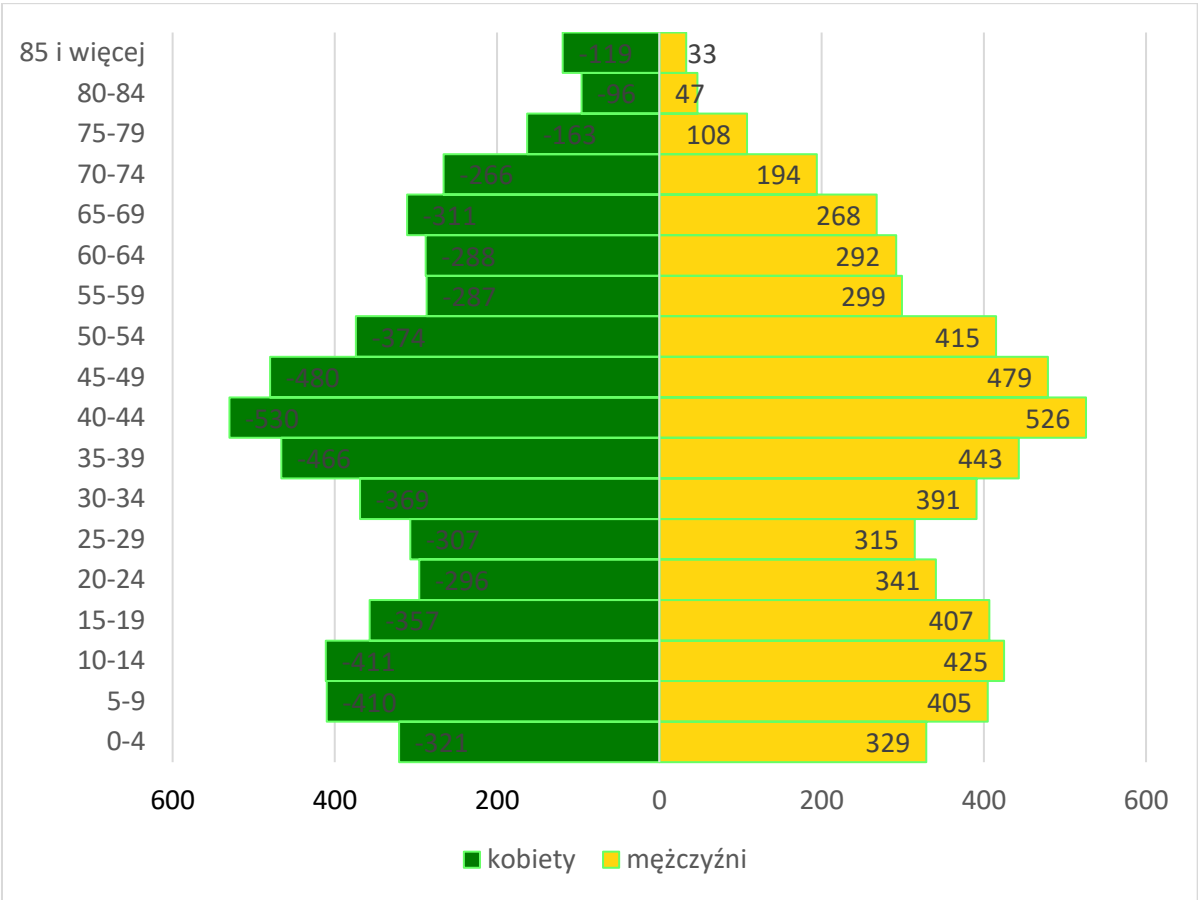
Tabela 2. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2022-2024

Liczba ludności ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
10 324	10 584	10 823	5 036	5 177	5 291	5 288	5 407	5 532

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań gminy

W 2024 roku najliczniejszą grupę mieszkańców gminy Klembów stanowiły osoby w wieku 40-44 (1 056 osób) oraz 45-49 lat (959 osób). Najmniej mieszkańców jest w najstarszych przedziałach wiekowych 80-84 (143 osoby) oraz 85 i więcej lat (152 osoby). W grupach wiekowych powyżej 65 roku życia dominowały liczebnością kobiety, wcześniej te zależności były różne. Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców gminy Klembów w podziale na płeć oraz grupę wieku w 2024 roku przedstawia poniższy Wykres 1.

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Klembów utrzymuje się na podobnym poziomie. W latach 2022-2024 nastąpiła zmiana wartości z 21,0 w 2022 do 20,9 w 2024 roku. Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w roku 2022 było równe 20,4, w 2023 23,5, natomiast w 2024 spadło do poziomu 21,7, co jest i tak wartością większą w stosunku do 2022 roku o 6,37%. Szczegółowe dane dotyczące współczynnika obciążenia demograficznego oraz salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców przedstawia poniższa Tabela 3.

Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi ¹			Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ²		
2022	2023	2024	2022	2023	2024
21,0	21,2	20,9	20,4	23,5	21,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Najliczniejszą grupą mieszkańców gminy Klembów pod względem poziomu wykształcenia stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie i policealne (27,92%) oraz zasadnicze zawodowe lub branżowe (18,10%). Niewiele mniejszą grupą są osoby o wykształceniu wyższym (16,13%). Najmniejsza liczba osób posiada wykształcenie podstawowe (11,93%), gimnazjalne (3,09%) i podstawowe nieukończone (3,08%). Szczegółowe dane dotyczące poziomu wykształcenia mieszkańców gminy Klembów w 2021 roku przedstawia poniższa Tabela 4.

Tabela 4. Poziom wykształcenia w 2021 roku

Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	1 754	16,13%
Średnie i policealne	3 036	27,92%
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	1 968	18,10%
Gimnazjalne	336	3,09%
Podstawowe	1 297	11,93%
Podstawowe nieukończone	335	3,08%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

W 2024 roku w gminie Klembów zarejestrowanych było 255 osób bezrobotnych, co stanowiło 2,36% ogólnej liczby mieszkańców gminy. W analizowanym okresie 2022-2024 obserwowany był systematyczny spadek liczby osób bezrobotnych - z 297 osób w 2022 roku, przez 266 osób w 2023 roku, do 255 osób w 2024 roku. Oznacza to spadek udziału bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców o 0,52 pp. (z 2,88% do 2,36%).

Tendencja spadkowa była widoczna zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet. W przypadku mężczyzn odsetek osób bezrobotnych zmniejszył się z 3,30% w 2022 roku do 2,87% w 2024 roku (spadek o 0,43 pp.), natomiast wśród kobiet z 2,48% do 1,86% (spadek o 0,62 pp.). Szczegółowe dane dotyczące poziomu bezrobocia w gminie Klembów w latach 2022-2024 przedstawia poniższa Tabela 5.

¹ Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na każde 100 osób w wieku produkcyjnym.

² Migracje na pobyt stały poza jednostkę w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

Tabela 5. Poziom bezrobocie w latach 2022-2024

Bezrobocie rejestrowane	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ogółem	297	266	255	2,88%	2,51%	2,36%
Mężczyźni	166	154	152	3,30%	2,97%	2,87%
Kobiety	131	112	103	2,48%	2,07%	1,86%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Klembów w 2024 roku była długotrwała lub ciężka choroba. Świadczenia z tego tytułu otrzymało 149 osób, co stanowiło 1,38% ogólnej liczby mieszkańców. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami były: ubóstwo (137 osób; 1,27%) oraz bezrobocie (109 osób; 1,01%).

W porównaniu do 2022 roku odnotowano spadek udziału osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (o 0,41 pp.) oraz zdarzeń losowych (o 0,05 pp.). Jednocześnie w większości pozostałych kategorii zaobserwowano wzrost wartości wskaźników, w szczególności w przypadku długotrwałej lub ciężkiej choroby (wzrost o 0,33 pp.), niepełnosprawności (o 0,07 pp.), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (o 0,10 pp.) oraz problemów związanych z alkoholizmem (o 0,15 pp.). Wzrost odnotowano również w przypadku bezrobocia (o 0,08 pp.) oraz potrzeby ochrony macierzyństwa, gdzie wskaźnik utrzymał się na zbliżonym poziomie. Szczegółowe dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie Klembów w latach 2022-2024 przedstawia Tabela 6.

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2022-2024

Powód	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ubóstwo	173	160	137	1,68%	1,51%	1,27%
Bezdomność	1	3	1	0,01%	0,03%	0,01%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	85	82	89	0,82%	0,77%	0,82%
- w tym wielodzietność	71	65	74	0,69%	0,61%	0,68%
Bezrobocie	96	115	109	0,93%	1,09%	1,01%
Niepełnosprawność	92	96	104	0,89%	0,91%	0,96%
Długotrwała lub ciężka choroba	108	116	149	1,05%	1,10%	1,38%

Powód	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	82	84	96	0,79%	0,79%	0,89%
- w tym rodziny niepełne	44	53	58	0,43%	0,50%	0,54%
- w tym rodziny wielodzietne	39	34	28	0,38%	0,32%	0,26%
Przemoc w rodzinie	0	6	7	0,00%	0,06%	0,06%
Alkoholizm	29	44	46	0,28%	0,42%	0,43%
Narkomania	0	1	0	0,00%	0,01%	0,00%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	1	0,00%	0,00%	0,01%
Zdarzenie losowe	9	3	4	0,09%	0,03%	0,04%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03 oraz BDL GUS

3.2.ZASOBY GMINY KLEMBÓW

3.2.1. ISTNIEJĄCE NA TERENIE GMINY KLEMBÓW ZASOBY, PODMIOTY I ORGANIZACJE ORAZ USŁUGI SPOŁECZNE

W gminie Klembów działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy ulicy Generała Franciszka Żymirskiego 38, który realizuje działania na rzecz wszystkich grup społecznych. W gminie działają ponadto Klub Senior+, trzy mieszkania wspomagane oraz Klub Integracji Społecznej.

Tabela 7 przedstawia podstawowe informacje dotyczące Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, klubu samopomocy oraz mieszkań wspomaganych w gminie Klembów. W 2022 roku ze świadczeń GOPSu korzystało 171 osób, w 2023 roku 171 osób, natomiast w 2024 - 160. Liczba osób korzystających z klubu samopomocy wzrosła w analizowanym okresie - w 2022 roku wyniosła 18 by w 2024 roku wynieść 25. Z KIS skorzystało w 2024 roku 5 osób, przy średnim okresie pobytu równym 2 miesiące.

W analizowanym okresie liczba personelu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klembowie pozostała niezmienna, jednak odnotowano niewielkie zmiany w wymiarze etatów - w 2022 roku wynosił on 11,38, natomiast w 2024 roku 11,13. W 2024 roku w Klubie Integracji Społecznej zatrudnionych było dodatkowo dwóch pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych.

Do GOPS mieszkańcy zgłaszają się najczęściej osobiście, za pośrednictwem instytucji, na podstawie zawiadomień sądowych bądź decyzji administracyjnych. Skierowanie do Klubu Senior+ odbywa się w oparciu o dokumentację zgłoszeniową. Do mieszkań wspomaganych do 2023 roku kierowano

wyłącznie na podstawie decyzji administracyjnych, a od 2024 roku również na podstawie kontraktu mieszkaniowego. Natomiast do Klubu Integracji Społecznej uczestnicy kierowani są w oparciu o zgłoszenie i kontrakt socjalny.

Koszty utrzymania GOPS w 2024 roku wyniosły 1 145 128,67 zł, z czego 995 116,42 zł stanowiły środki własne, a 150 012,25 zł środki rządowe. Utrzymanie Klubu Senior+ w tym samym roku kosztowało 48 607,44 zł (środki własne), mieszkań wspomaganych - 18 060,27 zł (środki własne), natomiast działalność Klubu Integracji Społecznej finansowana była w całości ze środków własnych gminy i wyniosła 6 200,00 zł.

Ponadto mieszkańcy gminy Klembów korzystają również z usług oferowanych przez jednostki powiatowe:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - jednostka organizacyjna pomocy społecznej na szczeblu powiatowym.
- Dwa Powiatowe Domy Pomocy Społecznej - jeden znajdujący się w Radzyminie, drugi w Zielonce. Łączna liczba miejsc wynosi 174.
- Cztery Powiatowe Środowiskowe Domy Samopomocy - posiadają sumarycznie 113 miejsc
- Mieszkanie treningowe
- Placówka specjalistycznego poradnictwa rodzinnego świadcząca usługi w postaci terapii rodzinnej
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce
- Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży prowadzony przez inny podmiot na zlecenie powiatu - posiada 20 miejsc.

Tabela 7. Podstawowe informacje o podmiotach (lokalizacja, liczba miejsc, użytkowanie) dla lat 2022-2024

Podmiot	Lokalizacja (miasto/wieś)	Liczba miejsc			Liczba osób korzystających (świadczeniobiorców)		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ośrodek Pomocy Społecznej	Wieś	X	X	X	171	172	160
Klub Senior+	Wieś	20	20	20	18	17	25
Mieszkania wspomagane	Wieś	6	6	6	4	6	3
Klub Integracji Społecznej	Wieś	Brak określonych limitów			5	6	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-06

Tabela 8. Informacje o personalu w podmiotach dla lat 2022-2024

Podmiot	Liczba personalu			Liczba personalu w przeliczeniu na etaty			Liczba personalu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ośrodek Pomocy Społecznej	12	12	12	11,38	10,71	11,13	1,08	1,06	1,04
Klub Senior+	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Klub Integracji Społecznej	2	1	2	0,00	0,00	0,00	0,19	0,09	0,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-05, MRiPS-06

Tabela 9. Informacje organizacyjne dotyczące podmiotów dla lat 2022-2024

Podmiot	Jednostka prowadząca			Sposób kierowania do podmiotu			Źródła i wysokości finansowania w zł		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ośrodek Pomocy Społecznej	Gmina	Gmina	Gmina	Zgłoszenia osobiste lub instytucjonalne Zawiadomienia z sądu Decyzje administracyjne			982452,73 (w tym śr. własne 877410,22, rządowe 105042,51)	1020281,14 (w tym śr. własne 902196,14, rządowe 118085,00)	1145128,67 (w tym śr. własne 995116,42, rządowe 150012,25)
Klub Senior+	GOPS	GOPS	GOPS	Skierowanie na podstawie dokumentacji zgłoszeniowej			53606,06 śr. własne	45100,76 śr. własne	48607,44 śr. własne
Mieszkania wspomagane	GOPS	GOPS	GOPS	Decyzja administracyjna	Kontrakt mieszkaniowy i decyzja administracyjna		24738,92 śr. własne	21387,77 śr. własne	18060,27 śr. własne
Klub Integracji Społecznej	GOPS	GOPS	GOPS	Zgłoszenie i Kontrakt socjalny			Środki własne 11 485,00	Środki własne 10 635,00	Środki własne 6 200,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-05, MRiPS-06

PRYZNAWANE ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

W latach 2022-2024 spadła liczba osób oraz liczba rodzin korzystających ze świadczeń, zarówno pieniężnych (spadek o 9,00%) jak i niepieniężnych (spadek o 4,00%). Wzrosła natomiast liczba rodzin otrzymujących pomoc w ramach pracy socjalnej (o 13,22%). Szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024 przedstawia poniższa Tabela 10.

Tabela 10. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Świadczenia pieniężne	100	97	91	98	97	91
Świadczenia niepieniężne	75	79	72	43	48	41
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	X	X	X	174	172	197

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRIPS-03

W latach 2022-2024 w gminie Klembów realizowano pomoc społeczną w ramach zadań własnych, obejmującą różne formy świadczeń. Z zasiłków stałych korzystały 32 osoby w 2022 roku, a w latach 2023 i 2024 - po 34 osoby. W tych samych latach odnotowano wzrost nakładów finansowych. W przypadku zasiłków stałych kwota świadczeń wzrosła o 34,1% w analizowanym trzyletnim okresie, co wskazuje na stopniowo rosnące potrzeby w zakresie tego rodzaju wsparcia.

W odniesieniu do zasiłków okresowych zauważalny był nieznaczny spadek wydatków w roku 2023 w porównaniu z 2022 rokiem - o 4,6%. Jednak w roku 2024 nastąpił silny wzrost - o 32,9%, co doprowadziło do łącznego wzrostu o 26,8% względem roku 2022.

Znaczący wzrost wydatków odnotowano także w programie dożywiania. W latach 2022-2023 kwota świadczeń wzrosła o 43,9%, a w kolejnym roku - o kolejne 13,7%. Łącznie nakłady na posiłki wzrosły o 63,5% w ciągu trzech lat.

Najbardziej dynamiczny wzrost dotyczył usług opiekuńczych - między rokiem 2022 a 2023 nakłady zwiększyły się o 150,1%, a w kolejnym roku o 54,5%. W efekcie całkowity wzrost kwoty świadczeń w tej kategorii wyniósł 286,4% na przestrzeni trzech lat. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 w gminie Klembów przedstawia poniższa Tabela 11.

Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń

Rodzaj świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń [PLN]
------------------	-------------	-----------------------

	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Zasiłki stałe	32	34	34	190 789	193 533	255 842
Zasiłki okresowe	10	13	11	25 700	24 525	32 600
Posiłek	63	65	72	34 126	49 096	55 801
Usługi opiekuńcze - ogółem	11	11	9	32 411	81 062	125 236
Praca socjalna (bez świadczeń)	140	121	209	X	X	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRIPS-03

3.2.2. USŁUGI ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU

WSPARCIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Podstawą działań środowiskowych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami są **usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania**, umożliwiające osobom niesamodzielnym pozostanie w swoim środowisku i zapewniają im codzienne wsparcie w czynnościach życia codziennego. Istotnym uzupełnieniem tej formy pomocy jest **asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością**.

Na terenie gminy działa również **Klub Senior+**, który stanowi ważną przestrzeń integracji i aktywizacji społecznej. Seniorzy mogą tam uczestniczyć w zajęciach kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych, co przeciwdziała izolacji społecznej i sprzyja utrzymaniu dobrej kondycji psychofizycznej.

Kolejnym elementem oferty są mieszkania wspomagane, zapewniające bezpieczne warunki bytowe oraz wsparcie w stopniowym usamodzielnianiu się osób, które wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Ważną rolę odgrywa także **usługa asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami**, wspierająca osoby z niepełnosprawnościami w codziennych czynnościach oraz w funkcjonowaniu społecznym i życiu niezależnym. **Istotnym uzupełnieniem systemu wsparcia jest również opieka wytchnieniowa**, pozwalająca odciążyć członków rodzin pełniących funkcję opiekunów osób zależnych.

Integralną część systemu stanowi również **praca socjalna**, realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Działania te ukierunkowane są na wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu problemów życiowych, integrowanie dostępnych form pomocy oraz mobilizowanie do podejmowania aktywności na rzecz poprawy swojej sytuacji życiowej.

Wsparcie w zakresie długoterminowej opieki zapewniają także **domy pomocy społecznej**, do których kierowane są osoby wymagające całodobowej pomocy i opieki. Placówki te odgrywają szczególną rolę w sytuacjach, gdy pomoc środowiskowa okazuje się niewystarczająca. W 2024 roku przebywało w nich 13 mieszkańców gminy Klembów, która z tego tytułu opłacała pobyt na łączną kwotę 649 033 zł, co w przeliczeniu na 1 osobę stanowi koszt 49 925,62 zł.

System wsparcia środowiskowego w gminie Klembów obejmuje także działania skierowane do rodzin z dziećmi oraz osób w kryzysie zdrowia psychicznego. Podstawowym elementem pomocy jest **praca socjalna**, realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, której celem jest wspieranie rodzin w przewyżnianiu trudności życiowych, poprawie warunków bytowych, a także w integracji ze środowiskiem lokalnym. W ramach wsparcia funkcjonują również **usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania**, które mogą obejmować zarówno pomoc w codziennym funkcjonowaniu rodzin, jak i wsparcie dzieci wymagających szczególnej troski. Rodziny korzystają także z opieki wytchnieniowej oraz asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.

Istotnym uzupełnieniem oferty jest **wsparcie specjalistyczne w ramach punktu informacyjno-konsultacyjnego**, gdzie mieszkańcy mogą skorzystać z porad psychologicznych, terapeutycznych i prawnych. Ważną funkcję pełni także **asystent rodziny**, który towarzyszy rodzinom borykającym się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, wspiera w organizacji życia codziennego i wzmacnia kompetencje rodzicielskie.

W strukturze lokalnego systemu wsparcia ważne miejsce zajmuje również **Klub Integracji Społecznej**, który działa na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem. Klub ten tworzy przestrzeń do zdobywania nowych umiejętności, integracji oraz odbudowywania więzi społecznych, co ma szczególne znaczenie dla rodzin i osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Tabela 12. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki (rok 2024)

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi	Liczba personelu
Osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami	Usługi opiekuńcze	3500 godzin	GOPS w Klembowie	4 (pr. socjalni)
	Praca socjalna	150 środowisk	GOPS w Klembowie	4 (pr. socjalni)
	Klub samopomocowy - Klub Senior+	200 godzin zajęć	GOPS w Klembowie	6 (kierownik, animator, pr. socjalni)
	Mieszkania wspomagane	6 miejsc	GOPS w Klembowie	4 (pr. socjalni)
	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	7500 godzin	GOPS w Klembowie	5 (pr. socjalni i asystent rodziny) oraz opiekunowie na zlecenie
	Opieka wytchnieniowa	300 godzin	GOPS w Klembowie	4 (pr. socjalni) oraz opiekunowie na zlecenie
	Klub Integracji Społecznej	1 edycja warsztatów	GOPS w Klembowie	2 specjalistów
Rodziny z dziećmi oraz osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Asystent rodziny	10 rodzin	GOPS w Klembowie	5 (pr. socjalni i asystent rodziny)
	Praca socjalna	57 rodzin/środowisk	GOPS w Klembowie	4 (pr. socjalni)
	Wsparcie specjalistyczne w ramach punktu informacyjno-konsultacyjnego	500 godzin doradztwa	GOPS w Klembowie	5 specjalistów
	Mieszkania wspomagane	4 miejsca	GOPS w Klembowie	4 (pr. socjalni)
	Klub Integracji Społecznej	2 edycje warsztatów	GOPS w Klembowie	6 (pr. socjalni i asystent rodziny)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych własnych gminy

3.3. DIAGNOZA POTRZEB WYBRANYCH GRUP DOCELOWYCH W PODZIALE NA OBSZARY WSPARCIA

W celu rozpoznania problemów i potrzeb najbardziej wrażliwych grup społecznych gminy Klembów przeprowadzono warsztaty z udziałem przedstawicieli instytucji, podmiotów świadczących usługi w obszarze pomocy i integracji społecznej, a także z udziałem mieszkańców - przedstawicieli seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Diagnoza została oparta na analizie czterech kluczowych obszarów wsparcia:

- Osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami,
- Rodziny z dziećmi oraz osoby w kryzysie zdrowia psychicznego.

Wnioski wypracowane podczas warsztatów stanowią punkt wyjścia do dalszych prac nad Planem, w szczególności w zakresie projektowania działań mających na celu zwiększenie dostępności, efektywności i inkluzyjności lokalnego systemu wsparcia społecznego w gminie Klembów.

OSOBY STARSZE ORAZ OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Gmina Klembów dysponuje dużym potencjałem w zakresie wsparcia osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. Wśród dostępnych zasobów znajdują się lokalne instytucje i organizacje, takie jak Klub Seniora, Koła Gospodyń Wiejskich, stowarzyszenia, ośrodek wychowawczy, szkoła specjalna, GOPS, Punkt Pomocy Prawnej oraz Klub Integracji Społecznej.

Mieszkańcy mogą korzystać również z usług opiekuńczych, w tym opieki wytchnieniowej, mieszkań wspomaganych, wsparcia psychologicznego, pracy socjalnej. Istotną rolę pełnią także inicjatywy kulturalne i społeczne, takie jak zajęcia w GOK, biblioteki, lokalne imprezy okolicznościowe, pikniki sołeckie czy Bieg Cichociemnych. Wsparcie informacyjne i komunikacyjne zapewniają gazeta lokalna, media społecznościowe oraz asystent osoby z niepełnosprawnością, a gmina współpracuje również z sektorem ekonomii społecznej przy tworzeniu lokalnych inicjatyw wspierających seniorów i osoby z niepełnosprawnościami.

Jednocześnie w gminie występują pewne problemy i potrzeby wśród osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Utrudniony jest dostęp do Internetu oraz obsługa urządzeń cyfrowych, a także ograniczony dostęp do ośrodków wsparcia i warsztatów terapii zajęciowej. Wskazane jest utworzenie na terenie gminy dziennego ośrodka pobytu dla osób z niepełnosprawnościami lub zwiększenia możliwości korzystania z placówek powiatowych, przykładowo Środowiskowych Domów Samopomocy, a także rozwój mieszkalnictwa wspomagane oraz treningowe. Brakuje wystarczającej liczby specjalistów, w tym rehabilitantów, psychologów oraz nauczycieli wspomagających, a liczba osób chętnych do świadczenia usług opiekuńczych jest niewystarczająca. Zidentyfikowana została potrzeba integracji osób z niepełnosprawnością ze

społecznością lokalną oraz zwiększenia dostępu do kultury i wydarzeń lokalnych. Istotne jest również wsparcie rodzin i opiekunów osób niesamodzielnych poprzez utworzenie grup wsparcia oraz wzmocnienie możliwości samopomocy. Zauważono również konieczność utworzenia punktu informacyjnego, który ułatwi dostęp do usług i wsparcia, oraz wprowadzenia wydzielonych pasów i udogodnień dla osób niepełnosprawnych w ramach usług door-to-door.

RODZINA I DZIECI ORAZ OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Gmina Klembów posiada wiele mocnych stron w kontekście wsparcia rodzin z dziećmi oraz osób w kryzysie zdrowia psychicznego. Mieszkańcy mają dostęp do bogatej oferty kulturalnej, zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych, które realizowane są zarówno w szkołach, jak i poprzez działalność Gminnego Ośrodka Kultury oraz organizacji pozarządowych. Gmina dysponuje dobrą bazą lokalową - nowym budynkiem biblioteki, wyremontowanymi szkołami, placami zabaw - a także licznymi miejscami do rekreacji i spędzania wolnego czasu, w tym imprezami i piknikami integrującymi społeczność.

Ważnym zasobem jest dobrze funkcjonujący GOPS, a także dostęp do specjalistów, takich jak psychologowie czy terapeuci. Jednocześnie duże znaczenie ma rosnąca świadomość mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia, poprawiająca się infrastruktura drogowa oraz dogodne połączenia komunikacyjne z miastami ościennymi, co poszerza możliwości korzystania z zewnętrznych form wsparcia.

Problemami w kontekście wsparcia tej część społeczności są kwestie społeczne, takie jak brak zaangażowania w życie lokalne, wycofanie społeczne, uzależnienia oraz trudności rodzin związane z brakiem środków na podstawowe potrzeby i niestabilnością zatrudnienia. Występują także bariery w dostępie do usług zdrowotnych - długie kolejki, ograniczona oferta specjalistyczna, brak psychiatry oraz brak dostępu do szybkiej diagnozy i opieki w poradni psychologiczno-pedagogicznej.

W zakresie infrastruktury zauważalne są problemy lokalowe, niewystarczająca liczba miejsc w żłobku, brak bazy sportowej w niektórych szkołach oraz nierównomierne rozłożenie oferty zajęć i wsparcia. Potrzebne jest również poszerzenie i modernizacja bazy Gminnego Ośrodka Kultury, aby lepiej odpowiadać na potrzeby mieszkańców. Dodatkowo zidentyfikowano problemy z przemieszczaniem się po gminie, co ogranicza dostęp do usług i oferty kulturalno-rekreacyjnej.

3.4. ANALIZA POTRZEB

3.4.1. POTRZEBY W ZAKRESIE ŚWIADCZONYCH USŁUG ORAZ USŁUGI DEFICYTOWE

POTRZEBY OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Do najczęściej wskazywanych potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami należą mobilne formy wsparcia w miejscu zamieszkania, takie jak usługi towarzyszenia seniorom i osobom niesamodzielnym, specjalistyczne usługi opiekuńcze (sanitarne, pielęgniarские, pielęgnacyjne) czy opieka medyczna i rehabilitacyjna świadczona w domu chorego.

Ważnym elementem jest również dostęp do usług transportowych dostosowanych do osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz organizacja dowozu posiłków dla osób samotnych i niesamodzielnymi. Coraz większego znaczenia nabiera wsparcie dla rodzin i opiekunów, w tym organizacja grup wsparcia oraz rozwój usług opieki wytchnieniowej. Uzupełnieniem oferty powinny być sąsiedzkie usługi opiekuńcze oraz proste, ale potrzebne rozwiązania, jak usługa „złotej rączki” - mobilnego konserwatora pomagającego w codziennych drobnych naprawach.

Wśród działań możliwych do wprowadzenia w krótkim czasie wskazano m.in. na szkolenia medyczne z zakresu pierwszej pomocy, kursy BHP (np. obsługa gaśnicy, kontakt z dyspozytorem), rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych czy rozwój usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.

Jednocześnie występują potrzeby, których realizacja wymaga dłuższego czasu oraz znacznych nakładów finansowych i organizacyjnych. Dotyczą one przede wszystkim zwiększenia dostępności do lekarzy specjalistów, zapewnienia turnusów rehabilitacyjnych, uruchomienia dziennych domów opieki medycznej, w tym dziennego domu pomocy czy rozwoju usług takich jak asystent zdrowienia, dietetyk mobilny, długoterminowa pielęgniarская opieka domowa oraz poradnictwo psychiatryczne. Równolegle istnieje potrzeba rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego oraz treningowego.

Duży potencjał mają również nowoczesne i elastyczne formy wsparcia, takie jak porady telemedyczne, usługi transportowe w formule „door-to-door”, usługi teleopiekuńcze (np. opaski monitorujące stan zdrowia) czy mobilny fizjoterapeuta. Istotnym uzupełnieniem systemu wsparcia mogłyby być warsztaty grupowe, wolontariat, rozwój usług sąsiedzkich, szkolenia dla opiekunów i asystentów oraz uruchomienie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.

POTRZEBY RODZIN Z DZIEĆMI ORAZ OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Jedną z kluczowych potrzeb rodzin z dziećmi jest rozwój opieki dziennej dla dzieci w niepełnym wymiarze czasowym, co stanowiłoby ważne wsparcie dla rodziców łączących obowiązki zawodowe i rodzinne. Istotne znaczenie w przypadku rodzin borykających się z problemami natury psychicznej

miałoby zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa, warsztatów i terapii, które wspierają rodziny w budowaniu kompetencji wychowawczych i wzmacnianiu relacji. Duże zapotrzebowanie jest również na stworzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich odpowiedniej liczby miejsc dla dzieci.

W obszarze zdrowia psychicznego istotne jest prowadzenie poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego i psychoterapeutycznego, a także wdrażanie działań aktywizujących w środowisku zamieszkania, które sprzyjają integracji społecznej zarówno rodzin, jak i osób w kryzysie.

Wśród usług możliwych do wprowadzenia w krótkim czasie szczególnie istotne są treningi umiejętności społecznych dla dzieci oraz zajęcia z integracji sensorycznej. Obie te formy wsparcia odpowiadają na potrzeby rozwojowe dzieci i pomagają w niwelowaniu barier w funkcjonowaniu w środowisku szkolnym i rówieśniczym.

W dłuższej perspektywie, choć trudniejsze do realizacji, wskazywane są potrzeby utworzenia świetlic integracyjnych jako miejsc spotkań i zajęć dla dzieci i młodzieży.

3.4.2. POTRZEBY PODMIOTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Podmioty pomocy społecznej w gminie Klembów napotykają na pewne ograniczenia, które przekładają się na jakość i zakres oferowanego wsparcia. Jednym z największych problemów jest niedobór specjalistów, z którymi GOPS współpracuje, w szczególności rehabilitantów, psychologów, terapeutów. Wskazywana jest również potrzeba zwiększenia potencjałów kadrowych poprzez systematyczne szkolenia i podnoszenie kompetencji pracowników instytucji pomocowych. Dotyczy to zwłaszcza szkoleń z zakresu opieki nad osobami starszymi i osób z niepełnosprawnościami, wsparcia osób z niepełnosprawnościami czy udzielania pomocy psychologicznej. W tym kontekście ważne jest także zapewnienie narzędzi oraz metod umożliwiających prowadzenie działań aktywizujących i integracyjnych w środowisku lokalnym.

Podmioty pomocy społecznej sygnalizują również potrzebę rozwoju zaplecza infrastrukturalnego do wykonywania zadań przez osoby realizujące usługi społeczne oraz pracę socjalną. Brakuje również placówki wsparcia dziennego dla seniorów lub osób z niepełnosprawnościami, a także placówki wsparcia dziennego dla dzieci oraz miejsc oferujących rehabilitację czy opiekę wytnieniową.

Kolejnym wyzwaniem jest zapewnienie sprawnej komunikacji i dostępu do informacji o dostępnych usługach. W tym zakresie wskazywana jest potrzeba powstania punktu informacyjnego oraz rozwinięcia systemu współpracy międzyinstytucjonalnej, obejmującej instytucje publiczne, organizacje pozarządowe oraz sektor ekonomii społecznej.

3.4.3. PRZYCZYNY BARIER REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

- Bariery finansowe - niskie stawki za usługi specjalistyczne, psychologów, specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy.
- Niedobór wykwalifikowanej kadry - szczególnie tej specjalistycznej (rehabilitant, pielęgniarka, opiekun medyczny, pracownicy socjalni).
- Trudności z transportem oraz trudny dojazd do osób potrzebujących np. brak dostępnego samochodu.
- Niewystarczająca infrastruktura - brak odpowiedniej ilości miejsc, w których mogłyby się odbywać zajęcia i inne usługi.
- Brak chętnych osób / niewielkie zainteresowanie pracą przez niskie zarobki, w szczególności brak zainteresowania pracą związaną z usługami pielęgnacyjnymi osób niesamodzielnych.
- Brakuje placówek wsparcia dziennego dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Niewystarczający przepływ informacji o dostępnych usługach i wydarzeniach - brak punktu informacyjnego (nawet w formie online, informacji telefonicznej).
- Brak doświadczenia w zlecaniu usług organizacjom pozarządowym. Niewielka współpraca z organizacjami pozarządowymi. Na terenie gminy brakuje organizacji mających doświadczenie w realizacji usług, są tylko na terenie powiatu.
- Brak osoby mającej kwalifikacje w pozyskiwaniu środków finansowych w GOPS.

4. PLAN ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH

Zidentyfikowane potrzeby gminy Klembów oraz wyzwania, przed którymi stoją lokalne instytucje, stały się podstawą do opracowania Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2026-2030. Głównym celem Planu jest:

Stworzenie spójnego i dostępnego systemu usług społecznych w gminie Klembów, który skutecznie odpowiada na złożone potrzeby lokalnej społeczności, w szczególności osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi, a także osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Realizacja celu głównego będzie możliwa dzięki wdrożeniu celów szczegółowych, opracowanych z myślą o konkretnych grupach odbiorców wsparcia. Poniższy schemat przedstawia ich zestawienie.

Osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami

- Rozwój usług mobilnych i specjalistycznych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz zwiększenie dostępności usług transportowych, posiłków i wsparcia pomocowego.
- Wsparcie opiekunów osób niesamodzielnych i osób z niepełnosprawnościami.
- Podnoszenie kompetencji i integracja społeczna osób starszych i opiekunów.

Rodziny z dziećmi oraz osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

- Zapewnienie wsparcia dziennego dla dzieci i rodzin.
- Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, rozwój dzieci i poprawa funkcjonowania rodziny.
- Zapewnienie wsparcia psychologicznego i terapeutycznego osobom w kryzysie zdrowia psychicznego.

W dalszej części przedstawiono zestaw działań przypisanych do poszczególnych celów szczegółowych, uporządkowanych według obszarów wsparcia. Dla każdego z działań określono planowany czas realizacji, instytucje odpowiedzialne za wdrożenie oraz możliwe źródła finansowania.

4.1.OSOBY STARSZE ORAZ OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1. Rozwój usług mobilnych i specjalistycznych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz zwiększenie dostępności usług transportowych, posiłków i wsparcia pomocowego	1.1. Podjęcie działań na rzecz uruchomienia mobilnego punktu poradnictwa dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami z uwzględnieniem wsparcia specjalistów z zakresu zdrowia	2026-2030	GOPS, placówki ochrony zdrowia	Korpus Wsparcia Seniorów Budżet własny i inne źródła;
	1.2. Rozwój usług opiekuńczych, w tym usług specjalistycznych i sąsiedzkich	2026-2030	GOPS	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 ; Budżet własny i inne źródła
	1.3. Organizacja transportu w odpowiedzi na zgłaszane potrzeby dla osób starszych i z niepełnosprawnościami do placówek medycznych, urzędów i miejsc aktywności społecznej	2026-2030	GOPS	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027; Budżet własny i inne źródła
	1.4. Rozszerzenie programu „Posiłek w szkole i w domu” dla osób starszych i samotnych	2027-2030	GOPS	Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027; Budżet własny i inne źródła

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
	1.5. Wprowadzenie mobilnej usługi polegającej na drobnych naprawach i pracach gospodarczych, w zależności od zapotrzebowania	2027-2030	GOPS	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, Korpus Wsparcia Seniorów, Budżet własny i inne źródła;
2. Wsparcie opiekunów osób niesamodzielnych i osób z niepełnosprawnościami	2.1. Organizacja grup wsparcia dla opiekunów dzieci i dorosłych z niepełnosprawnościami	2027-2030	GOPS	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, Budżet własny i inne źródła;
	2.2. Rozwój opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	2026-2030	GOPS	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, Budżet własny i inne źródła;
	2.3. Zajęcia edukacyjne dla opiekunów w zakresie pielęgnacji, rehabilitacji i wsparcia psychologicznego	2026-2030	GOPS, placówki ochrony zdrowia	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, Budżet własny i inne źródła;
3. Podnoszenie kompetencji i integracja społeczna osób starszych i opiekunów	3.1. Organizacja warsztatów z pierwszej pomocy, BHP i obsługi sytuacji kryzysowych	2027-2030	GOPS	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - finansowany z budżetu państwa, pracodawców i innych źródeł, Budżet Województwa Mazowieckiego, Budżet własny i inne źródła;

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
	3.2. Utworzenie lokalnego klubu aktywności, integracji i wolontariatu wspierającego seniorów	2027-2030	GOPS, GOK	Budżet Województwa Mazowieckiego, Budżet własny i inne źródła;
	3.3. Rozwój usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością	2026-2030	GOPS	Budżet państwa - Fundusz Solidarnościowy Budżet własny i inne źródła;
	3.4. Rozwój oferty mieszkalnictwa wspomagane lub treningowego	2026-2030	GOPS	Budżet państwa, Budżet własny i inne źródła;

4.2. RODZINA Z DZIEĆMI ORAZ OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
4. Zapewnienie wsparcia dziennego dla dzieci i rodzin	4.1. Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci w niepełnym wymiarze czasowym	2027-2030	GOPS	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego
	4.2. Organizacja działań aktywizujących w środowisku zamieszkania, w tym zajęć integracyjnych i rekreacyjnych dla dzieci	2026-2030	GOK, Biblioteka, KGW, NGO	Budżet Województwa Mazowieckiego - Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych”, Budżet własny i inne źródła;
	4.3. Wprowadzenie treningów umiejętności społecznych dla dzieci lub innych zajęć rozwojowych, w tym sensorycznych	2026-2030	GOPS, placówki oświatowe	Budżet własny i inne źródła;
5. Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, rozwój dzieci i poprawa funkcjonowania rodziny	5.1. Organizacja warsztatów lub programów wzmacniających kompetencje rodziców	2026-2030	GOPS, placówki oświatowe	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 , Budżet własny i inne źródła;
	5.2. Wdrażanie programów wsparcia edukacyjnego dla dzieci	2026-2030	Placówki oświatowe	Budżet Województwa Mazowieckiego - „Mazowsze dla młodzieży”, Budżet własny i inne źródła;

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
6. Zapewnienie wsparcia psychologicznego i terapeutycznego osobom w kryzysie zdrowia psychicznego	6.1. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, psychoterapii lub terapii indywidualnej dla dzieci, rodziców i osób w kryzysie zdrowia psychicznego	2026-2030	GOPS, placówki ochrony zdrowia	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, Budżet własny i inne źródła;
	6.2. Organizacja grup wsparcia i spotkań psychoedukacyjnych dla rodzin w trudnej sytuacji	2027-2030	GOPS	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, Budżet własny i inne źródła;

5. ZESTAWIENIE POTENCJALNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA DZIAŁAŃ UJĘTYCH W PLANIE

Ramy finansowe Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030 określają szacunkowe nakłady niezbędne do skutecznej realizacji zaplanowanych działań i przedsięwzięć. Plan zakłada maksymalne wykorzystanie dostępnych źródeł finansowania, w tym środków własnych gminy, funduszy z budżetu województwa, funduszy krajowych oraz środków z Unii Europejskiej i innych funduszy zewnętrznych, w celu zapewnienia sprawnego wdrażania rozwiązań sprzyjających rozwojowi lokalnych usług społecznych.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację działań zaplanowanych w Planie będzie zależna od ich zakresu, harmonogramu realizacji, aktualnej sytuacji finansowej gminy Klembów oraz jej możliwości inwestycyjnych. Kluczowe znaczenie mają również założenia długoterminowej polityki finansowej i społecznej gminy.

Poniżej przedstawiono zestawienie potencjalnych źródeł finansowania wraz z przypisanymi im obszarami działań. Analizę rozpoczęto od funduszy o najwyższym szczeblu - unijnych, następnie uwzględniono środki pochodzące z budżetu państwa, budżetu województwa mazowieckiego oraz innych dostępnych funduszy i instrumentów wsparcia.

Tabela 13. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Zdrowie pracowników	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Zdrowie psychiczne w pracy	Wsparcie zdrowia psychicznego pracodawców i pracowników, w tym profilaktyka wypalenia zawodowego.
	Usługi społeczne i zdrowotne	Osoby starsze	Dzienne Domy Opieki Medycznej	Tworzenie i wsparcie funkcjonowania placówek oferujących dzienną opiekę medyczną.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Mieszkania treningowe lub wspomagane	Zapewnienie warunków do samodzielnego funkcjonowania osób wymagających wsparcia.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Wsparcie dla opiekunów osób zależnych poprzez czasowe przejęcie opieki.
		Osoby starsze	Aktywizacja seniorów	Zwiększenie samodzielności, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i aktywizacja seniorów.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, rodziny z dziećmi	Usługi asystenckie	Pomoc osobom z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi teleopiekuńcze	Zdalne monitorowanie stanu zdrowia i bezpieczeństwa osób starszych lub niesamodzielnych.

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Transport dla osób potrzebujących wsparcia, np. do placówek zdrowotnych czy społecznych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Transport door-to-door	Indywidualny transport dla osób o ograniczonej mobilności.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi opiekuńcze	Świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie mieszkania	Adaptacja mieszkań do potrzeb osób starszych lub z niepełnosprawnościami.
	Usługi społeczne na rzecz rodzin	Rodziny z dziećmi	Mediacje rodzinne	Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez mediacje.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Konsultacje i porady psychologiczne	Wsparcie psychologiczne, psychoedukacja i działania profilaktyczne.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	Terapeutyczne i społeczne wsparcie osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.
		Rodziny z dziećmi	Poradnictwo prawne	Udzielanie porad prawnych w zakresie funkcjonowania rodziny.
		Rodziny z dziećmi	Terapia rodzinna	Terapia dla rodzin przeżywających trudności we współżyciu społecznym lub emocjonalnym.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Psychoterapia indywidualna	Pomoc psychoterapeutyczna dla osób indywidualnych.
		Rodziny z dziećmi	Grupy wsparcia i warsztaty wychowawcze	Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i wymiana doświadczeń.

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
	Rewitalizacja terenów wiejskich	Rodziny z dziećmi	Praca socjalna	Świadczenia pracy socjalnej na rzecz rodzin wymagających wsparcia.
		Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Likwidacja przeszkód utrudniających poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami.
		Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie obiektów	Przystosowanie budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poprawa dostępności przestrzeni publicznej.
Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	-	Wszyscy mieszkańcy	Paczki żywnościowe/posiłki oraz działania towarzyszące, - warsztaty i doradztwo.	Zapewnienie osobom najbardziej potrzebującym podstawowej pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków oraz umożliwienie im udziału w bezpłatnych warsztatach na rzecz włączenia społecznego
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego	Program Aktywny Maluch 2022-2029	Rodziny z dziećmi	Usługi opieki nad dziećmi	Tworzenie i funkcjonowanie nowych miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie) poprzez dofinansowanie inwestycji infrastrukturalnych oraz kosztów bieżących.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 14. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	Budżet państwa - Fundusz Solidarnościowy	„Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Opieka wytchnieniowa” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Centra opiekuńczo-mieszkalne”	Osoby z niepełnosprawnościami	Centra opiekuńczo-mieszkalne	Stworzenie miejsc, gdzie osoby niepełnosprawne mogą zamieszkiwać na zasadach pobytu dziennego lub całodobowego, zapewniając im niezależność i samodzielność. Program adresowany jest do gmin i powiatów, które zorganizują usługi zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego w Centrach.
	Budżet państwa (<80%) i budżet gminy (>20%)	Korpus Wsparcia Seniorów	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze dla seniorów	1. Pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (np. pomoc w robieniu zakupów, przygotowywaniu posiłków, sprzątanii), 2. Podstawowa opieka higieniczno-pielęgnacyjna (pomoc w myciu, ubieraniu, poruszaniu się), 3. Zapewnienie kontaktów z otoczeniem (pomoc w uczestniczeniu w wydarzeniach społecznych, zapewnienie towarzystwa), 4. Dofinansowanie zakupu i użytkowania opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń, 5. Wsparcie w utrzymaniu samodzielności w miejscu zamieszkania

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
	Budżet państwa (<60%) i budżet gminy (>40%)	„Opieka 75+”	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi, a także tych które pozostają w rodzinie.
	Budżet państwa (100%)	„Za życiem”	Rodziny z dziećmi	Wsparcie rodzin z dziećmi	Kompleksowe wsparcie dla rodzin z dziećmi z ciężkimi niepełnosprawnościami lub nieuleczalnymi chorobami, a także dla kobiet w ciąży i ich rodzin. Wsparcie obejmuje m.in.: jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł, asystenci rodzin, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny, usługi wspierające i rehabilitacyjne.
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - finansowany z budżetu państwa, pracodawców i innych źródeł	„Dostępna przestrzeń publiczna”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do przestrzeni publicznej, informacji i komunikacji, a także technologii, urządzeń oraz usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, na zasadzie równości z innymi osobami.
		„Samodzielność - Aktywność - Mobilność!”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Wzrost niezależności osób z niepełnosprawnościami oraz ułatwienie im aktywności społecznej lub zawodowej poprzez zapewnienie dostępu do korzystania z samochodu osobowego.
		„Dostępność ponad barierami”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Rozwój i zwiększenie dla osób z niepełnosprawnościami dostępności przestrzeni fizycznej, cyfrowej i informacyjno-

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
					komunikacyjnej, a także dostępności produktów i usług, w tym dotyczących turystyki, rekreacji i kultury.
		„Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami	Uruchomienie centrów oferujących kompleksowe wsparcie informacyjne, doradcze i eksperckie dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenia, w tym w zakresie doboru technologii asystujących.
		„Zajęcia klubowe w WTZ”	Osoby z niepełnosprawnościami	Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Rehabilitacja społeczna i zawodowa w formie warsztatów terapii zajęciowej.
		„Wsparcie Inicjatyw”	Osoby z niepełnosprawnościami	Integracja i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Promowanie działań na rzecz aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (moduł 1 i 2) oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej (moduł 3)	Budżet państwa (60%) i budżet gminy (40%)	Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	Rodziny z dziećmi	Opieka żywnościowa	Moduł 1 i 2 - zapewnia pomoc dzieciom, uczniom i młodzieży oraz obejmuje pomocą osoby dorosłe, zwłaszcza osoby starsze, chore, niepełnosprawne i samotne w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Moduł 3 - wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Samorząd Województwa Mazowieckiego	Budżet Województwa Mazowieckiego (max. 80%)	"Wsparcie osób z niepełnosprawnościami na Mazowszu"	Osoby z niepełnosprawnościami	Dostęp do kultury dla osób z niepełnosprawnościami	Ułatwienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do instytucji kultury, dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Mazowieckiego, poprzez możliwość skorzystania z ich oferty za preferencyjną cenę biletu, tj. 1 zł brutto za osobę z niepełnosprawnościami i 1 zł brutto za towarzyszącego jej opiekuna
		„Mazowsze dla młodzieży”	Rodziny z dziećmi	Aktywizacja młodzieży	Tworzenie i rozwój Młodzieżowych Rad poprzez dofinansowanie działań edukacyjnych, promocyjnych oraz organizacyjnych. Dotacje obejmują m.in. szkolenia dla młodzieżowych radnych i ich opiekunów, kampanie informacyjne oraz realizację inicjatyw młodzieżowych.
		„Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych”	Wszyscy mieszkańcy	Integracja i aktywizacja mieszkańców	Zadania aktywizujące, integrujące i rozwijające lokalne społeczności poprzez zapewnienie podstawowej infrastruktury (takiej jak np. świetlice wiejskie, gminne/osiedlowe ośrodki kultury, domy kultury, domy pomocy społecznej, itp.) pełniące rolę tzw. „centrum integracyjno-kulturalne”

Źródło: opracowanie własne

6. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY

Poniżej przedstawiono system monitorowania realizacji, oceny skuteczności oraz pomiaru osiągania wskaźników Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030. Szczególny nacisk położono na precyzyjne określenie metod ewaluacji podejmowanych działań, co pozwoli na obiektywną i kompleksową ocenę ich wpływu na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wspieranie rozwoju społecznego w gminie. Ewaluacja obejmować będzie zarówno analizę stopnia realizacji zaplanowanych działań, jak i ocenę osiągnięcia ustalonych wskaźników wyników i oddziaływania.

Monitoring wskaźników przypisanych do poszczególnych obszarów wsparcia będzie prowadzony systematycznie, z wykorzystaniem danych zarówno ilościowych, jak i jakościowych. Takie podejście umożliwi bieżące identyfikowanie nowych potrzeb mieszkańców, elastyczne dostosowywanie działań oraz zapewnienie wysokiej skuteczności wdrażanych rozwiązań w zakresie usług społecznych w gminie Klembów.

6.1. WSKAŹNIKI REZULTATU I PRODUKTU

Wskaźniki służące monitorowaniu realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030 zostały przypisane do każdego z celów szczegółowych. Ich zastosowanie pozwoli ocenić postęp w realizacji celu głównego, jakim jest stworzenie spójnego i dostępnego systemu usług społecznych w gminie Klembów, skutecznie odpowiadającego na złożone potrzeby lokalnej społeczności, w szczególności seniorów, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz osób zmagających się z problemami zdrowia psychicznego.

Wskaźniki zostały pogrupowane według obszarów interwencji, do których się odnoszą. Należy jednak zaznaczyć, że niektóre z nich - ze względu na swój przekrojowy charakter - mogą obejmować więcej niż jeden obszar wsparcia, mimo że formalnie przypisano je do konkretnego celu. Szczegółowy wykaz wskaźników monitorujących realizację poszczególnych celów szczegółowych przedstawia poniższa **Tabela 15.**

Tabela 15. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia

OSOBY STARSZE ORAZ OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Rozwój usług mobilnych i specjalistycznych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz zwiększenie dostępności usług	Liczba osób korzystających z mobilnego wsparcia.
		Liczba udzielonych usług (w tym liczba świadczeń lub godzin).

	transportowych, posiłków i wsparcia pomocowego	
2.	Wsparcie opiekunów osób niesamodzielnych i osób z niepełnosprawnościami	Liczba godzin opieki wytchnieniowej udzielonej opiekunom
		Liczba zorganizowanych zajęć edukacyjnych dla opiekunów
3.	Podnoszenie kompetencji i integracja społeczna osób starszych i opiekunów	Liczba zorganizowanych inicjatyw społecznych, w tym zrealizowanych ramach klubu aktywności
		Liczba osób objętych wsparciem asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami
RODZINY Z DZIEĆMI ORAZ OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
4.	Zapewnienie wsparcia dziennego dla dzieci i rodzin	Liczba dzieci korzystających z placówki wsparcia dziennego
		Liczba przeprowadzonych działań aktywizujących dzieci, w tym zajęć rozwojowych, sensorycznych i integracyjnych
5.	Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, rozwój dzieci i poprawa funkcjonowania rodziny	Liczba przeprowadzonych warsztatów lub programów wzmacniających kompetencje rodziców
		Liczba realizowanych programów wsparcia edukacyjnego dla dzieci
6.	Zapewnienie wsparcia psychologicznego i terapeutycznego osobom w kryzysie zdrowia psychicznego	Liczba osób, którym zostało udzielone wsparcie w ramach poradnictwa psychologicznego, psychoterapii lub terapii indywidualnej
		Liczba psychoedukacyjnych spotkań grup wsparcia

Źródło: opracowanie własne

6.2. OPIS SYSTEMU MONITOROWANIA REALIZACJI PLANU I OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW

System monitorowania realizacji Planu oraz osiągania wskaźników ma na celu zapewnienie skutecznego nadzoru nad postępem wdrażania zaplanowanych działań oraz ocenę stopnia realizacji wyznaczonych celów. Efektywne monitorowanie stanowi kluczowy element powodzenia całego przedsięwzięcia. Regularna analiza pozwoli na bieżąco śledzić zgodność działań z założeniami Planu oraz umożliwi szybkie reagowanie i wprowadzanie korekt w przypadku pojawiających się trudności. Taki system zapewni transparentność oraz odpowiedzialność w procesie realizacji, wspierając efektywne zarządzanie usługami społecznymi w gminie Klembów.

Monitoring realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030 oraz stopnia osiągania zaplanowanych wskaźników będzie prowadzony we współpracy z lokalnymi interesariuszami zaangażowanymi w opracowanie i wdrażanie dokumentu, w tym:

- przedstawicielami władz gminy Klembów,
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- jednostkami organizacyjnymi gminy,
- organizacjami pozarządowymi,
- innymi partnerami społecznymi i instytucjonalnymi.

Pracownicy GOPS gromadzić będą dane od realizatorów poszczególnych działań. Zebrane informacje - zgodne z określonymi wskaźnikami przypisanymi do celów szczegółowych - będą następnie analizowane przez zespół monitorujący.

Na podstawie wskaźników opracowywany będzie coroczny raport w formie karty monitoringu z zawartymi wskaźnikami do wybranych działań, podsumowujący postępy w realizacji Planu. Wskaźniki zawarte w karcie będą stanowić podstawowe narzędzie oceny skuteczności działań oraz stopnia osiągnięcia zakładanych rezultatów.

6.3. OCENA SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI PLANU (EWALUACJA)

Ostatnim etapem wdrażania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Klembów na lata 2026-2030 będzie przeprowadzenie ewaluacji podjętych działań. Celem ewaluacji jest ocena efektów oraz zasadności realizowanych interwencji. Dzięki ewaluacji możliwe będzie określenie stopnia realizacji celów zawartych w Planie oraz ocena skuteczności i efektywności wdrażanych działań społecznych.

Proces ewaluacji będzie przebiegał w dwóch etapach:

1. **Ewaluacja on-going (bieżąca)** - prowadzona równoległe z realizacją Planu, stanowiąca część systemu monitorowania. Zadaniem tej ewaluacji jest regularna ocena postępów w osiąganiu poszczególnych celów operacyjnych oraz identyfikacja potencjalnych trudności. Pozwoli to na elastyczne modyfikowanie działań oraz dostosowywanie ich do zmieniających się uwarunkowań lokalnych. Rekomenduje się, aby ewaluacja postępów w realizacji Planu była przeprowadzana raz w roku.
2. **Ewaluacja ex-post (końcowa)** - przeprowadzana po zakończeniu okresu realizacji Planu. Obejmuje ocenę osiągniętych rezultatów, trwałości wdrożonych działań oraz efektywności wykorzystanych zasobów - finansowych, kadrowych i organizacyjnych. Dokonana zostanie analiza wpływu zrealizowanych działań na poprawę jakości życia mieszkańców gminy Klembów.

7. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

TABELE

Tabela 1 Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla.....	6
Tabela 2. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2022-2024	8
Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne	10
Tabela 4. Poziom wykształcenia w 2021 roku	10
Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024	11
Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2022-2024	11
Tabela 7. Podstawowe informacje o podmiotach (lokalizacja, liczba miejsc, użytkowanie) dla lat 2022-2024.....	14
Tabela 8. Informacje o personelu w podmiotach dla lat 2022-2024.....	14
Tabela 9. Informacje organizacyjne dotyczące podmiotów dla lat 2022-2024	15
Tabela 10. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024	16
Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń	16
Tabela 12. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki (rok 2024)	19
Tabela 13. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych	32
Tabela 14. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych	35
Tabela 15. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia.....	40

WYKRESY

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2024 roku	9
---	---

MAPY

Mapa 1. Granice gminy Klembów	8
-------------------------------------	---